

je zavinila a když následkem toho jeví se jako materiální škoda; vždyť podle § 1293 obč. zák. škodou nazývá se újma, kteráž někomu na majetku nebo na osobě byla způsobena, a náhradu škody dle § 1295 obč. zák. jest právněni žádati každý od škůdce, kterou mu zaviněním způsobil. O zavinění pak lze mluvit tam, kde se buď úmysl škůdcův nesl k bezprávnímu výsledku, anebo kde nevynaložil té péče a pozornosti, jaké se do každého člověka schopností obvyčejných lze nadíti. Uváží-li se pak, že bylo soudy nižšími zjištěno, že žalovaná svým opomenutím ohledně opatření potřebné vody a svými stížnostmi v administračním řízení vyvolala další šetření a rozhodování, není a nemůže býti pochybnosti o tom, že v tomto případě vzešly žalující obci zastupováním náklady z bezprávního činu žalované firmy, jež přes to, že už jí bylo r. 1863 nařízeno, jak se má zachovati, aby žalující obec měla stálou pitnou i užitkovou vodu, nařízení toho nedbala a příslušných opatření neučinila a tím zavinila, že obec se musila zase obrátiti na úřady o ochranu, jsou tedy tím obci vzešlé náklady v příčinné souvislosti s jejím chováním nedbajícím nařízení úřadů. Svým chováním žalovaná firma zavinila, že žalující obci vzešly náklady odborněprávním zastupováním, jichž by nebylo třeba, kdyby byla žalovaná dbala daných nařízení, a tím povstala obci škoda, jejíž náhrady se ve sporu tomto domáhá. Právně také nižší soudy dospěly k názoru, že jde v tomto sporu o náhradu škody. Vývody, kterými chce žalovaná názor ten seslabiti, jsou chabé; u živnostenských soudů jest přece zastupování advokáty vůbec vyloučeno (§ 25 zák. ze dne 27. listopadu 1896, čís. 218 ř. zák.) a ani pro řízení odvolací přes ustanovení § 27 c. ř. s., není nařízeno (§§ 30 a 31 cit. zák.). Z té okolnosti, že v zákonech, týkajících se zejména různých řízení před soudy, bývá výslovně ustanoveno, připouští-li se uplatňování nároku na náhradu nákladů z právního zastupování, nelze dovozovati, že by nebylo lze žádati nákladů po straně před úřady jinými, jež je zavinila svým chováním, nutíc odpůrce, aby se přes výnos úřadu domáhal vynucení nařízeného opatření. Pokud stěžovatelka myslí, že zastupování obce advokátem v tomto řízení nebylo nutné, dlužno poukázati k tomu, že jest to právně strany, jež jí správními předpisy nebylo výslovně odňato, aby se dala před správními úřady právně zastupovati. S názorem tím nemožno souhlasiti, neboť ve všech případech, kde jde o jednání, k jehož úspěšnému provedení jest třeba zvláštního vzdělání odborného, jako obzvlášť ve věcech horních, jest zajisté zastupování nepatrné obce venkovské odborníkem proti řádně technicky, tedy odborně řízeným i právnicky zastupovaným dolům nutné přes to, že jednání to jest svěřeno nepředpojatým orgánům státním, neboť zastupování to slouží nejen ku včasným obranám a zákrokům, nýbrž i k urychlení celého řízení a stává se ku prospěchu obou stran. Jelikož jest jak bezprávní čin, tak i škoda a příčinná souvislost prokázána, bylo právně žalobě vyhověno a jelikož přiměřenost výše náhrady škody není v dovolání více napadána, nebylo možno se zřetelem k hořejším úvahám, z nichž neodůvodněnost dovolacího důvodu vyplývá, dovolání vyhověti.

Čís. 1096.

Nepřítomností ve službách válečných (§ 1496 obč. zák.) míní se nepřítomnost osoby, proti níž promlčení směřuje, nikoli též nepřítomnost jejího zákonného zástupce.

Promlčecí lhůta, přerušená zahájením sporu, počíná běžeti znovu dnem, kdy strany ponechaly řízení v klidu.

Nepřítomnost zákonného zástupce toho, proti němuž promlčení směřuje, má význam §u 1494 obč. zák. pouze tehdy, trvala-li po celý rok (§ 176 obč. zák.), aniž by zákonný zástupce po tu dobu dal o sobě věděti.

(Rozh. ze dne 15. června 1921. Rv I 203/21.)

Nezletilý žalobce utrpěl dne 9. ledna 1914 úraz, byv přejet povozem žalovaného. V řízení o žalobě, zadané dne 18. listopadu 1914, již domáhl se poškozený zastoupen svým otcovským opatrovníkem náhrady škody, byl dne 27. ledna 1915 ulhven klid řízení, jež obnoveno bylo teprve dne 15. března 1920. Otcovský opatrovník žalobcův konal d 27. července 1914 do 5. listopadu 1917 válečnou službu vojenskou. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Jde tu o žalobu o náhradu škody, která se promlčuje po rozumu § 1489 obč. zák. ve 3 letech. Podáním žaloby, to jest dnem 18. listopadu 1914 nastalo přerušení promlčení po dobu, po kterou se v řízení sporném řádně pokračovalo (§ 1497 obč. zák.). Dle spisů ponechaly obě strany řízení v klidu při ústním jednání dne 27. ledna 1915 a obnoveno bylo řízení teprve dne 15. března 1920. Po rozumu § 1497 obč. zák. bylo promlčení přerušeno dne 18. listopadu 1914, poněvadž však dne 27. ledna 1915 bylo jednání ponecháno v klidu, počalo promlčení od tohoto dne znovu běžeti a dokonalo se uplynutím 3 let v lednu 1918, tedy dávno před obnovením sporu. Žalující strana neprávem uplatňuje stavení promlčení po rozumu § 1496 obč. zák. Ustanovení toto předpokládá, že nepřítomnost ve válečné službě nastala právě v osobě toho, proti komu promlčení směřuje. V tomto případě však ve vojenské službě byl nikoli žalobce, nýbrž jeho zákonný zástupce. Na tento případ nelze vztahovati ustanovení § 1496 obč. zák. To plyne také z ustanovení § 1494 obč. zák., podle kterého nemůže promlčení počítí proti nezletilcům, pak-li jim nejsou ustanovení zákonní zástupci. Pouze nedostatek zákonného zastoupení tvoří důvod stavěcí, nikoliv i pouhá nepřítomnost zákonného zástupce ve vojenské službě. Dalo by se snad proti tomu namítnouti, že delší než jednoroční nepřítomností otcovou nastává suspense otcovské moci po rozumu § 176 obč. zák., takže vlastně po dobu od 27. ledna 1915, kdy mělo počítí nové promlčení, až do 5. listopadu 1917, kdy se dle udání žalující strany otec její Jan R. trvale vrátil z vojenské služby domů, nebyl nezletilec vůbec zastoupen zákonným svým zástupcem a tudíž po tu dobu dle § 1494 obč. zák. vůbec nemohlo promlčení znova počítí. Žalující strana však sama tvrdí, že Jan R. obdržel dopis od své manželky v roce 1916 o klidu řízení, smluveném dne 27. ledna 1915. Suspense otcovské moci po rozumu § 176 obč. zák. však předpokládá, že nepřítomný otec nedal po dobu své nepřítomnosti o sobě věděti. Poněvadž však rodina v roce 1916 byla s ním v písemném styku, nelze jistě aspoň tvrditi, že po dobu od 27. ledna 1915 až do roku 1916 nebyl nezletilý žalobce zastoupen svým zákonným zástupcem, takže po tu dobu promlčení běželo. Kdyby se i připustilo, že po zaslání dopisu v roce 1916 nedal o sobě Jan R. zprávy a že tedy dobu od 1916 do 5. listopadu 1917, kdy se z vojny vrátil, nelze čítati v dobu promlčecí, běželo dále promlčení po 5. listopadu 1917 a dokonalo se mnohem dříve

než žalující strana spor obnovila. Ostatně ratio legis ustanovení § 1496 obč. zák. spočívá patrně na úvaze, že nepřítomností strany ve vojenské službě znemožněno jest jí uplatňovati soudně nároky. I když se nehledí k tomu, že pouze zákonný zástupce byl ve službě vojenské, plyne zřejmě se spisu, že žaloba byla podána již v době, kdy byl Jan R. na v. jač, že v řízení bylo řádně pokračováno až do dne 27. ledna 1915, kdy smluven klid řízení a že o klidu dokonce byl i Jan R. v roce 1916 zpraven. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatel uplatňuje názor, že v tomto případě platí ustanovení § 1496 obč. zák. a poukazuje na to, že otcovský opatrovník nezletilého žalobce nastoupil koncem července 1914 službu válečnou, z níž se vrátil teprve 5. listopadu 1917, dovozuje z toho, že promlčení žalobního nároku po ústním jednání ze dne 27. ledna 1915, při kterém strany ponechaly řízení v klidu, nemohlo za nepřítomnosti otcovského opatrovníka žalobce ve službě válečné znovu počítí a že pak v době od 5. listopadu 1917 do 15. března 1920, kteréhož dne žalobce učinil návrh na obnovení řízení, nemohlo býti dekonáno. Názor odvolatelův není správným. Nepřítomností ve službách válečných dle § 1496 obč. zák. jest míněna nepřítomnost toho, kdo promlčením má svého práva pozbyti. V tomto případě nebyl však nepřítomen nezletilý žalobce, o jehož nárok jde a jemuž promlčení hrozilo, nýbrž jeho zákonný zástupce a proto nelze ustanovení § 1496 obč. zák. v tomto případě použiti. Správnost tohoto názoru, již prvním soudem vysloveného, podává se ze srovnání § 1496 s § 1475 obč. zák., kde se mluví o nepřítomnosti vlastníka věci, proti kterému vydržení a promlčení směřuje, jakož i z úvahy, že zákon odpomáhá škodlivým následkům, jež by nezletilým z nepřítomnosti jejich zákonných zástupců mohly vzejíti, způsobem jiným, jak zřejmo z ustanovení §§ 176 a 1494 obč. zák. Dlužno tedy posuzovati tento spor s hlediska těchto zákonných ustanovení a tu jeví se právní i skutkový stav ohledně promlčení takto: Poněvadž ode dne, kdy strany ponechaly řízení v klidu, nebylo ve sporu řádně pokračováno (§ 1497 obč. zák.), počala dnem 27. ledna 1915 běžeti nová tříletá lhůta promlčecí. Nepřítomnost žalobceva otce nebyla tomu na překážku, protože netrvala ještě celý rok, nemohla tudíž moc otcovská státi se do té doby bezúčinnou (§ 176 obč. zák.) a nelze důsledkem toho tvrditi, že nezletilý žalobce tehdy žádného zástupce neměl (§ 1494 obč. zák.). Pokud jde o další běh lhůty promlčecí, je počítati s možností dvojí, totiž že buď otec žalobce o sobě za své nepřítomnosti ve válce zprávy dával anebo nedával. Soud první stolice má za to, že rodina Jana R.-a byla s otcem v písemném styku a z toho dovozuje, že suspense jeho moci otcovské od 27. ledna 1915 až do roku 1916, kdy Jan R. obdržel od své manželky dopis o smluveném klidu řízení, nenastala. Pro tento úsudek neměl ovšem první soud dostatečných skutkových předpokladů, poněvadž ve sporu nebylo zjištěno, že Jan R. sám dal v té době nějakou zprávu své rodině. Jest tedy při řešení otázky promlčení přihlížeti k možnosti druhé, že totiž otec žalobce za jednoroční nepřítomnosti, počítané od konce července 1914, žádné zprávy o svém pobytu nedal a že tím nastala suspense jeho moci otcovské. Tu pak nastává právní důsledek, že promlčení, dnem 27. ledna 1915 počaté, běželo dále až do 5. listopadu 1917, kdy se Jan R. z válečné služby domů vrátil. Tím proběhla promlčecí lhůta další 2³/₄ let, avšak tříletá promlčecí lhůta nemohla dle § 1494 poslední věta obč. zák. býti dokonána dříve než

po uplynutí dvou let počítaných ode dne 5. listopadu 1917, kdy se otcovská moc Jana R-a zase obnovila. Podle toho uplynula zákonná lhůta promlčení dnem 4. listopadu 1919 a byl žalobní nárok promlčen dříve, než strana žalující podala návrh na obnovení sporného řízení. Pro případ, že by se prokázalo, že Jan R. o sobě za své nepřítomnosti každoročně zprávy dával, a že suspense jeho moci otcovské vůbec nenastala, bylo by se promlčení žalobního nároku uskutečnilo již uplynutím dne 26. ledna 1918. Je tedy v obou případech námitka promlčení žalobního nároku odůvodněna a rozhodl první soud spor správně, zamítнув z tohoto důvodu prosbu žalobní.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání z důvodů napadeného rozsudku.

Čís. 1097.

Nepřípustnost knihovní poznámky žaloby o obnovu dřívějšího knihovního stavu pro napotomní bezúčinnost knihovního převodu.

(Rozh. ze dne 21. června 1921, R I 688/21.)

Manžel postoupil manželce polovinu své nemovitosti s tím, že, kdyby nedošlo k dobrovolné rozluce jich manželství, převod vlastnictví pozbude právní účinnosti. Ježto ku dobrovolné rozluce nedošlo, domáhal se manžel žalobou vrácení převedené polovice a žádal zároveň za knihovní poznámku spornosti, již soud prvního stupně povolil. Rekursní soud zamítl knihovní návrh. Důvody: Z údajů žaloby nejsou patrné podmínky poznámky dle § 61 kn. zák. Vklad práva vlastnického na polovici usedlosti, žalobci náleževší, pro žalovanou stal se za žalobcova souhlasu na základě kupní smlouvy, podmíněčně uzavřené, a domáhá se žalobce pro nesplnění podmínky opětného vlastnictví své polovice. Nejde tu o neplatnost vkladu knihovního, nýbrž o zrušení kupní smlouvy a vrácení nemovitosti z toho důvodu, že nedošlo k souhlasnému rozloučení manželství, jež bylo podmínkou převodu práva vlastnického na žalovanou. Žalobce uplatňuje tu nárok obligační na vrácení prodané nemovitosti, k němuž žalovaná dle údaje žalobního pro uvedený případ se zavázala.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Napadené usnesení vyhovuje v hlavní věci zákonu; vývody dovolacího rekursu nejsou způsobilé, by vyvrátily správné odůvodnění usnesení tohoto. Stěžovatel domáhá se žalobou zpětného převodu vlastnictví polovice nemovitosti, kterouž polovici postoupil trhovou smlouvou žalované své manželce. Dle vlastního tvrzení stěžovatelova, obsaženého v žalobě, strany sporné ujednaly, že, kdyby nedošlo k dobrovolné rozluce jejich manželství, převod vlastnictví oné polovice nemovitosti na žalovanou pozbude právní účinnosti a žalovaná bude povinna ku zpětnému převodu. Knihovním vkladem práva vlastnického pro žalovanou nebyl tedy žalobce porušen ve svém knihovním právu ve smyslu § 61 knih. zákona. Je-li ono žalobní tvrzení správné, vklad práva vlastnického pro žalovanou byl